

BeNatur

www.be-natur.it

Natura 2000 területek
hatékonyabb kezelése

**SOUTH EAST
EUROPE**

Transnational Cooperation Programme

Programme co-funded by the
EUROPEAN UNION

Jointly for our common future

Natura 2000 területek hatékonyabb kezelése

Facing the loss of biodiversity, both in terms of habitat and of species, with potential internationally important consequences is one of the most important and demanding challenges today. The Habitats and Birds Directives are part of a strong legal basis for the protection of the environment and provide the basic tools for preservation of the Natural Heritage of the European Union.

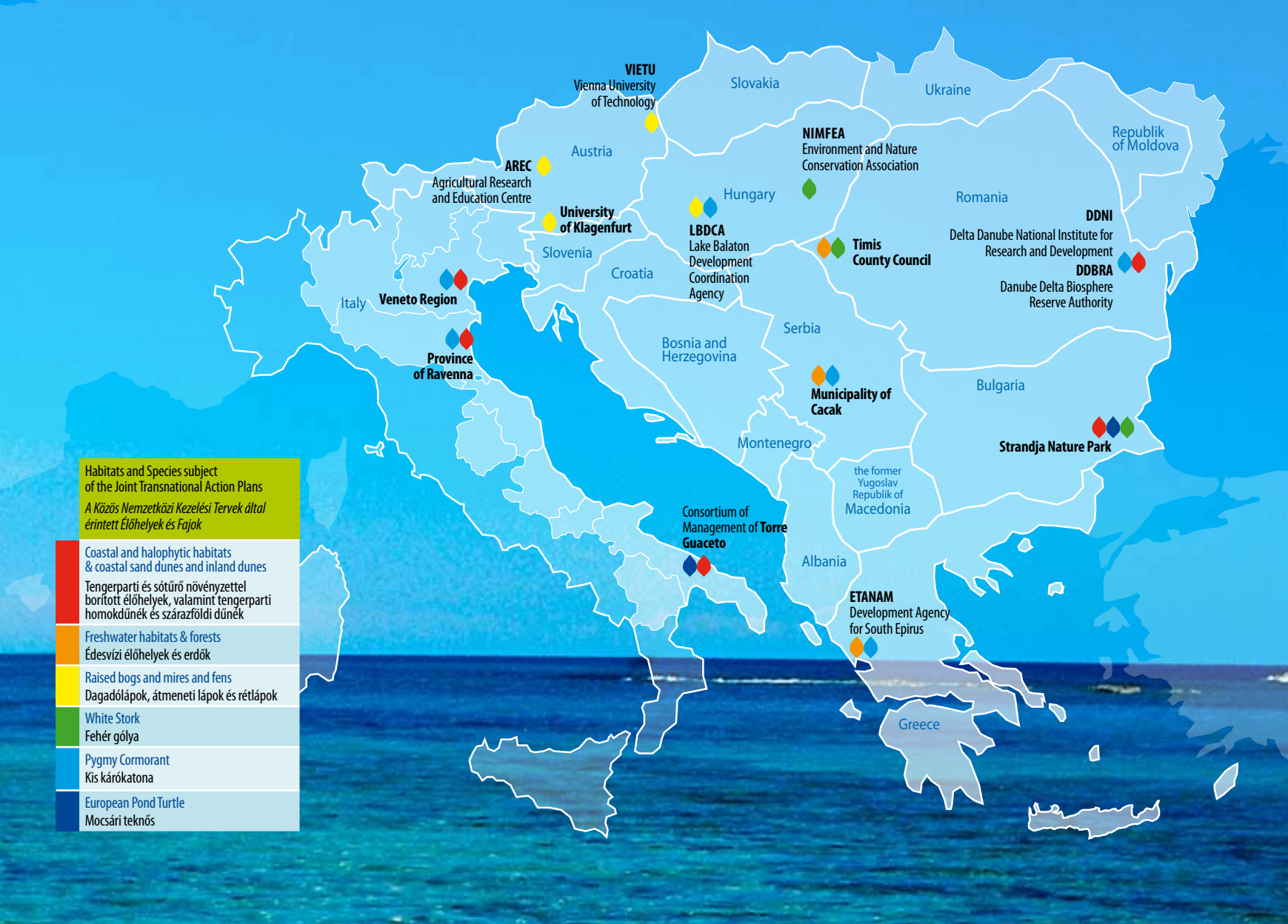
South-East European countries have different levels of implementation for said Directives and have huge gaps in the management of Natura 2000 sites.

BE-NATUR aims at improving the management and organisation of those sites, with particular focus on wet areas, in view of actually implementing the EU legal framework in this regard,

especially through: the definition and implementation of a Joint Transnational Strategy for better management and improvement of the "Natura 2000" network; the definition of Joint Transnational Action Plans for the conservation of the following habitats and species common to partner areas: **coastal and halophytic habitats & coastal sand dunes and inland dunes, freshwater habitats & forests, raised bogs and mires and fens, White Stork, Pygmy Cormorant, European Pond Turtle;** practical pilot projects for implementation of the Joint Transnational Strategy; communication activities to build awareness on environment protection and promote environmentally sound behavior.

Napjainkban az egyik legfontosabb és legsürgetőbb kihívás szembenézni a nemzetközileg is jelentős következményekkel járó biológiai sokféleség pusztulásával mind az élőhelyek mind pedig a fajok tekintetében. A Madár- és az Élőhelyvédelmi Irányelv a környezet védelmét szolgáló szigorú jogi szabályozás részeként biztosítja az alapvető eszközöket az Európai Unió természeti örökségének a megővéséhez. Az irányelv megvalósításában a dél-kelet európai országok eltérő szinten állnak és nagy hiányosságokkal rendelkeznek a Natura 2000-es területek kezelése terén. A BE-NATUR projekt célja a Natura 2000 területek kezelésének javítása, különös tekintettel a vizes területekre vonatkozó uniós jogi előírások betartására, egyrészt egy Közös Nemzetközi Stratégia kidolgozásán és megvalósításán keresztül a Natura 2000

*hálózatok hatékonyabb kezelése érdekében; másrészt pedig Közös Nemzetközi Kezelési Tervek kidolgozása és megvalósítása által a projektpartnerek területén lévő élőhelyek és az ott élő fajok megővése érdekében. A projekt elsősorban a **tengerparti és sótűrő növényzettel borított élőhelyek, a tengerparti homokdűnék és szárazföldi dűnék, az édesvízi élőhelyek és erdők, a dagadólápok, átmeneti lápok és rétlápok, a fehér gólya, a kis kárókatona, és a mocsári teknős** megővésére összpontosít. A Közös Nemzetközi Stratégia gyakorlati mintaprojektek keretében kerül megvalósításra. A környezetvédelemre való figyelemfelhívás és a környezettudatos viselkedésre való ösztönzés érdekében a partnerek nagy hangsúlyt fektetnek a kommunikációra.*

Habitats and Species subject
of the Joint Transnational Action Plans
*A Közös Nemzetközi Kezelési Tervek által
érintett Élőhelyek és Fajok*

Coastal and halophytic habitats
& coastal sand dunes and inland dunes
Tengerparti és sósűrű növényzettel
borított élőhelyek, valamint tengerparti
homokdűnék és szárazföldi dűnék

Freshwater habitats & forests
Édesvízi élőhelyek és erdők

Raised bogs and mires and fens
Dagadólápok, átmeneti lápok és rétlápok

White Stork
Fehér gólya

Pygmy Cormorant
Kis kárókatona

European Pond Turtle
Mocsári teknős

Nimfea Environment and Nature Conservation Association is an NGO based in Túrkeve, in the northern part of the Hungarian Plain. It has been active for more than a decade in the field of environmental protection and nature conservation. Within the framework of the BE-NATUR project, the association fulfills the lead partner's job and the role of the coordinator of the white stork species group. In our region, the association carries out regular assessments of the storks. In spite of the popularity of this species, the white stork population has been significantly diminished; in many Western European countries it has become extinct or with expensive projects a minority of its population could be saved.

The current white stork population in Hungary is only 1/3 of the size it was in 1850. In Hungary the white stork is specially protected. According to the international database of BirdLife Hungary the bird is in the Europe-wide endangered category (SPEC2). The centre of the spread is Central Europe and one of the biggest stable populations of the stork is in Hungary (approximately 5,000-5,500 pairs, 4% of the world's stock). In most of western Europe, the stork has become extinct or the population strongly reduced, therefore the protection of this species is a high priority of Hungarian nature protection.

A Nimfea Természetvédelmi Egyesület Túrkevéen, az Észak-Alföldi régióban működő civil szervezet. Az egyesület több mint 10 éve aktív szerepet vállal a környezet- és természetvédelem terén. Az egyesület tölti be a BE-NATUR projekt koordináló partnerének szerepét, és egyben vezeti a fehér gólya munkacsoportot. Az egyesület folyamatos felméréseket végez a térségben található fehér gólya állományról. Annak ellenére, hogy a fehér gólya nagyon népszerű faj, az utóbbi időben populációja jelentősen csökkent. Sok nyugat-európai országban teljesen kihalt, míg másol költséges projektek keretében próbálják a megfogyatkozott populációkat megmenteni. Magyarországon a jelenleg élő fehér gólya populáció csupán egyharmada az 1850-es állományhoz képest.

Hazánkban a fehér gólya különösen védett faj. A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (BirdLife Hungary) nemzetközi adatbázisa alapján a fehér gólya az európai szinten veszélyeztetett kategóriába (SPEC2) tartozik. A gólyák elterjedési központja Közép-Európában van és az egyik legnagyobb állandó populáció Magyarországon található (körülbelül 5000-5500 pár, a világállomány 4%-a). Nyugat-Európa legnagyobb részén a gólya kihalt vagy száma jelentősen lecsökkent, ezért a fehér gólyák védelme kiemelt fontosságú Magyarország természetvédelmi intézkedéseiben.

Strandja Nature Park Directorate

concentrates on conservation of the rich biodiversity in the Strandja Mountain region and in the adjacent 10% of Bulgarian Black Sea coast. Of all habitat types present in Strandja, Pontic sand dunes have been assigned the utmost importance in terms of conservation. Situated on the Bulgarian and Romanian Black Sea coast, they are the only such site throughout the European Union. All sites proposed are listed in EEC Directive 92/43. The Transnational Action Plan will channel its efforts toward 2 major habitat groups, namely coastal and halophytic, and coastal sand dunes.

The Nature Park is of European importance for conservation of reptiles. One of the reptile species that requires priority protection in Strandja Nature Park is the European pond terrapin (*Emys orbicularis*), which will be included in the Transnational Action Plan with initiatives coordinated by Strandja NP Directorate. Implementation of said plan will also benefit conservation of some other species in need of priority protection in the Park. Said species, such as the Balkan terrapin (*Mauremys rivulata*) which, throughout Europe, is only found in Bulgaria and Greece, have similar biological features and inhabit the same habitat as *Emys orbicularis*.

A Strandja Nemzeti Park Igazgatóság

a Strandja hegyvidék gazdag biológiai sokféleségének megővését és a szomszédos Fekete-tengeri bolgár partvidék 10%-ának védelmét tűzte ki célul. Strandja térségében minden élőhely típus megtalálható. Természetvédelmi szempontból a pontuszi homokdűnék a legfontosabbak. A Fekete-tenger bolgár-román partvidékén elhelyezkedő homokdűnék az egyetlen ilyen jellegű képződmények az Európai Unióban. Minden előterjesztett élőhely megtalálható az Élőhelyvédelmi, 92/43/EGK számú irányelvben. A Közös Nemzetközi Kezelési Terv két fontos élőhely csoportra irányul majd, egyrészt a tengerparti és sótűrő növényzettel borított élőhelyekre, másrészt a tengerparti homokdűnákre és szárazföldi dűnákre.

A Nemzeti Park európai jelentőséggel bír a hullók megővése terén.

A Strandja Nemzeti Parkban élő hulló fajok közül a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) védelme kiemelt figyelmet érdemel, mely része lesz a nemzeti park által kezdeményezett Közös Nemzetközi Kezelési Tervnek is. A kezelési terv kedvező hatással lesz más fajokra is, amelyek szintén kiemelt védelmet igényelnek a parkban, többek között a mocsári teknőssel hasonló biológiai tulajdonságokkal és azonos élőhellyel rendelkező balkáni teknősre (*Mauremys rivulata*), amely Európában kizárólag Bulgáriában és Görögországban található meg.

The sustainable development strategy of **Timis County**, the largest county in southwestern Romania, focuses on protecting natural heritage, habitats and species in the region. The natural habitat of Lake Surduc was included in this action plan in view of managing biodiversity at the site. The Surduc Lake barrier lake situated in the northeastern hills of Timis County supplies fresh water for drinking purposes to the cities Lugoj and Timisoara. Moreover, this wetland attracts several species of birds especially during spring and autumn migrations. Buffer zone bordering lakes: this area presents both a specific nesting habitat of aquatic species, raptors and singing birds,

and the intensive anthropogenic influence of building construction projects for weekend houses. One particularly interesting and important species that can be found in the Lake Surduc area is the white stork, which feeds only in wetlands, areas surrounding lakes, and does not compete for nesting. Its diet especially centres on food of animal origin (tadpoles, frogs, fish, aquatic insects and larvae, snails, snakes). Considering the importance of this species, the **TCC** will participate in project BE-NATUR by contributing towards the definition of the Joint Transnational Action Plan for the White Stork.

Temes Románia legnagyobb területű megyéje, amely az ország dél-nyugati részén található. A megye fenntartható fejlesztési stratégiája a térség természeti értékeire, élőhelyeire és az ott élő fajok megővésére összpontosít. A Közös Nemzetközi Kezelési Terv a Szurduk-tó természeti értékeinek védelmével foglalkozik a helyi biológiai sokféleségének megőrzése érdekében. A Szurduk-tó egy felduzzasztott tó, amely Temes megye északi hegyvidékén helyezkedik el, és ivóvízzel látja el Lugoj és Temesvár városát. Ez a vizes élőhely továbbá számos madárfajt vonz a térségbe, különösen a tavaszi és őszi vonulások ideje alatt. A tavat körülölelő (puffer) terület egyrészt speciális szaporodási élőhely a vízi fajok, hüllők

és énekes madarak számára, másrészt a hétvégi pihenőházak építéséből kifolyólag az emberi tevékenység is jelentős. Egy különösen érdekes és fontos faj a Szurduk-tó térségében a fehér gólya, ami kizárólag vizes élőhelyen, illetve tavak környékén költ, de nem ott fészkel. Elsősorban állati eredetű élelemmel táplálkozik (ebihalakat, békákat, halakat, vízi rovarokat, lárvákat, csigákat, valamint kigyókat fogyaszt). Figyelembe véve a faj fontosságát, a BE-NATUR projekt keretében a Temes Megyei Önkormányzat a fehér gólyák védelmével foglalkozó csoport munkájában vesz részt, és az erre vonatkozó kezelési terv kidolgozásában működik közre.

RAVENNA tartomány

Ravenna (Olaszország)

The Province of Ravenna manages a complex of beaches, dunes, rivers and fresh and saltwater wetlands of outstanding naturalistic importance within its coastal and flat areas, included in the Natura 2000 network. The variety of habitats and the biodiversity associated with them are extraordinary and represent a distinctive aspect of the human impact on the Po Valley, partly owing to the presence of Eastern European elements that reach their western distribution limit here. This is the case of the pygmy cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*), a priority species pursuant to Directive 09/147/EC, which has its most

important Italian colony in Punte Alberete and will be the subject of a transnational Plan of Action, coordinated by the Province. The coastal habitats are also of considerable relevance and another transnational Plan of Action will be drawn up for them, associating Eastern European species such as the Trachomitum venetum and endangered elements like the Kentish plover (*Charadrius alexandrinus*) and the freshwater habitats stretching along the course of the rivers Lamone and Reno, once known as the Po di Primaro, in which the historical presence of the Adriatic sturgeon (*Acipenser naccarii*) is an entity to be enhanced.

Ravenna tartomány a partmenti és sík területein található kiemelt természeti fontossággal bíró strandok, dűnék, folyók, valamint édes és sós vízi területgyűttesek kezelésével foglalkozik, melyek részei a Natura 2000 hálózathoz.

Az élőhelyek változatossága és a hozzá kapcsolódó biológiai sokféleség egyedülálló és jól tükrözi a Pó-folyó völgyére gyakorolt emberi tevékenység hatását. A térségben számos olyan kelet-európai faj található, amelyek innen már nyugatabbra nem fordulnak elő. Ez igaz a kis kárókatonára (*Phalacrocorax pygmeus*) is, amely kiemelt jelentőségű faj a Madárvédelmi Irányelv (09/147/EK) értelmében. A faj legfontosabb

olaszországi kolóniája Punte Alberetében található, ezért a tartomány által koordinált Közös Nemzetközi Kezelési Terv is e fajjal foglalkozik.

Egy további kezelési terv a tengerparti élőhelyekre koncentrál, melyek szintén jelentős fontosságúak. Számos kelet-európai faj található itt meg, például a Trachomitum venetum és más veszélyeztetett fajok, mint a széki lile (*Charadrius alexandrinus*), illetve egykor Po di Primaro-ként ismert fontos édesvízi élőhelyek a Lamone és a Reno folyók mentén, ahol az őshonos adriai tokhal (*Acipenser naccarii*) számának növelése kiemelt feladat.

The Environmental Planning Service of the **Commissions' Coordination Project Unit of the Veneto Region** plays an important role in demonstrating the adequacy of plans, projects and interventions, identifying solutions that ensure compatibility with the protection of biodiversity, taking into account their environmental consequences. As for Natura 2000 sites in Italy, the regions are the authorities responsible for their designation and management. Currently, there are 130 sites in the Natura 2000 network in the Veneto (67 Special Protection Areas and 104 Sites of Community Importance), representing 22.5% of the total territory.

In the BE-NATUR project the Veneto Region will coordinate the working group to draft an action plan for transnational coastal habitats and will participate in the working group on the protection of the Pygmy Cormorant. The pilot actions will be implemented in the following sites "Penisola del Cavallino: biotopi litoranei", "Laguna del Mort, Pinete di Eradea", "Lido di Venezia: biotopi litoranei", involving the municipalities of Venice Cavallino-Treporti, Jesolo and Caorle Eradea. The selected sites are all next to the Lagoon of Venice, which represents a transition environment unique in the world and is one of the most exceptional Mediterranean wetlands.

A Veneto Régió Bizottsági Koordinációs Osztály környezeti tervezési csoportja fontos szerepet játszik a tervek, projektek és intézkedések létjogosultságának bemutatásában, megoldások kidolgozásában, melyek összhangba hozzák a terveket a biológiai sokféleség védelmével, figyelembe véve azok környezetre gyakorolt hatásait. A Natura 2000 területeket illetően Olaszországban a régiók felelősek a védett területek kijelöléséért és kezeléséért. Veneto régióban jelenleg 130 terület része a Natura 2000 hálózatnak (67 madárvédelmi és 104 élőhelyvédelmi irányelv alapján kijelölt terület), ami a teljes terület mintegy 22,5%-át fedi le.

A BE-NATUR projektben a Veneto Régió a tengerparti élőhelyekre vonatkozó Közös Nemzetközi Kezelési Terv kidolgozását irányítja, és közreműködik a kis károkatona védelmét ösztönző munkacsoportban. A mintaprogramok az alábbi területeken valósulnak meg: Cavallino-félsziget, Laguna Del Mort, Pinete di Eradea, Velence-Lido, együttműködésben Velence, Cavallino-Treporti, Jesolo és Caorle Eradea települések önkormányzataival. A kiválasztott területek mindegyike a velencei lagúna közelében helyezkedik el és az egyik legkivételesebb földközi-tengeri vizes élőhelyet képviseli, amely a világon egyedülálló átmeneti élőhellyel rendelkezik.

TORRE GUACETO Védett Tengeri Területet **Kezelő Konzorcium** Brindisi (Olaszország)

Torre Guaceto Marine Protected Area (MPA) is located in southeastern Italy (southern Adriatic Sea) and covers about 2,220 hectares. The MPA coastline stretches over about 8 km from the Apani area to the littoral of Punta Penna Grossa, extending to a depth of 50 m from the shoreline. The reserve is run by a consortium including the Municipal districts of Carovigno and Brindisi and the non-profit association World Wildlife Fund (WWF-Italy). Besides being an MPA, Torre Guaceto is also a State Natural Reserve with a surface area of about 1,200 ha. The reserve includes the "Torre Guaceto" wetland, whose international importance has been established by the Ramsar Convention.

Within the framework of EU project "Natura 2000," and in compliance with Habitats Directive 92/43/EEC, the Apulian Regional Administration proposed Torre Guaceto as a site of Community Interest by the name of "Torre Guaceto Macchia San Giovanni (IT9140005)." Furthermore, the Apulian Regional Administration has defined the Torre Guaceto wetland as a Special Protection Area (SPA) (IT9140008), pursuant to Birds Directive 79/409/EEC. The Marine Protected Area is included in the SPAMI List, consistently with the Barcelona Convention, as a biodiversity hotspot in the Mediterranean Area.

A 2.220 hektáron elterületű Torre Guaceto védett tengeri terület Olaszország dél-keleti részén, az Adriai-tenger déli partján helyezkedik el. A védett terület a partvonal mellett 50 m szélesen, Apanitól Punta Penna Grossáig 8 km hosszan terül el. A védett területet a Carovigno és Brindisi önkormányzatok, illetve a World Wildlife Fund (WWF-Italy) nonprofit társaság alkotta konzorcium kezeli. A Torre Guaceto mindamellett, hogy védett tengeri terület, a vizes élőhelyek magában foglaló része (1.200 ha terület) állami természetvédelmi rezervátum is egyben. A területnek része „Torre Guaceto” vizes élőhely, amelynek nemzetközi fontosságát a Ramsari Egyezmény is kimondja.

A Natura 2000 hálózat keretében és a természetes élőhelyek védelméről szóló 92/43/EGK tanácsi irányelvvel összhangban, az Apuliai Regionális Önkormányzat Torre Guacetot közösségi szinten kiemelt területté történő nyilvánítását javasolta „Torre Guaceto Macchia San Giovanni (IT9140005)” néven. Az Apuliai Regionális Önkormányzat Torre Guacetot továbbá különleges madárvédelmi területté is nyilvánította (IT9140008) a madarak védelméről szóló 79/409/EGK irányelv alapján. A Barcelonai Egyezmény értelmében Torre Guacetot, a biológiai sokféleségének köszönhetően a Földközi-tenger térségének speciálisan védett területévé nyilvánították.

The **Danube Delta National Institute for Research and Development (DDNI)** carries out basic and applied research focused on underpinning management of the Danube Delta Biosphere Reserve and other wetlands of national and international importance with scientific know-how on biodiversity conservation and sustainable development. DDNI has conducted several studies in view of the national implementation of NATURA 2000 European network of protected areas. Most DDNI - DDBRA (Associate Partner of BE-NATUR) activities are performed in the **Danube Delta Biosphere Reserve (DDBR)**,

which overlaps 4 Natura 2000 sites (SCIs and SPAs). In the framework of project BE-NATUR, DDNI will mainly contribute towards the development of the Transnational Action Plan - Species for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*) and for Coastal Habitat 1410 Mediterranean salt meadows *Juncetalia maritima* (Coastal & Sand Dunes). A National Action Plan will also be developed for the Moldavian Meadow Viper (*Vipera ursinii ssp. moldavica*).

*A Duna-delta Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Intézet (DDNI) alap- és alkalmazott kutatásokat végez a Duna-delta Bioszféra Rezervátum, valamint egyéb román és nemzetközi jelentőséggel bíró vizes élőhely kezelésére vonatkozóan, a biológiai sokféleség megóvása és a fenntartható fejlődés érdekében. Az intézet számos tanulmányt készített a védett területeket felölelő Natura 2000 hálózat nemzeti megvalósítását illetően. Az Intézet és a Duna-delta Bioszféra Rezervátum (a BE-NATUR projekt társult partnere) intézkedéseinek többsége a **Duna-delta Bioszféra***

Rezervátum területén kerül megvalósításra, amely négy Natura 2000 területet fed le (madár-és élőhelyvédelmi jelentőségűt egyaránt).

*A BE-NATUR projekt keretében az Intézet a kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*), valamint a tengerparti élőhelyek, azon belül is a mediterrán sós rétek (*Juncetalia maritima*) és a tengerparti homokdűnék Közös Nemzetközi Kezelési Tervének kidolgozásában vesz részt, illetve egy országos kezelési tervet készít a parlagi vipera (*Vipera ursinii ssp. moldavica*) védelmére vonatkozóan.*

BALATON Régió

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.
Siófok (Magyarország)

Lake Balaton is the largest freshwater lake in Central Europe. It is one of the most significant natural treasures of Hungary, a unique ecological asset of the region. The lake and its environment host miscellaneous flora and fauna. The Balaton Uplands National Park (57 thousand acres) was established in 1997 when the need to protect this natural environment was acknowledged. Lake Balaton is part of the European ecological network "Natura 2000". Protection status was awarded considering the large stock of listed fish species living in the lake, and valuable species to be protected, such as the European pond terrapin, the otter and the white-tailed eagle.

Lake Balaton Development Coordination Agency was established in 2000, and its main duties include planning, project development, fund allocation, consulting services and joint activities with stakeholders in the region. The overall goal of regional development to improve quality of life while restore ring natural values and increasing competitive features of the Lake Balaton Region without impairing the principle of sustainable development. In the framework of project BE-NATUR, the LBDCA contributes to the elaboration and implementation of Joint Transnational Strategy and Action plans on raised bogs and mires and fens, and on the Pigmy Cormorant.

A Balaton Közép-Európa legnagyobb édesvízi tava, Magyarország egyik legnagyobb természeti kincse, a térség egyedülálló ökológiai értéke. A tó és környezete változatos növény- és állatvilágnak ad otthont. A térség természeti értékeinek fontossága elismeréseként 1997-ben hozták létre a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkot (57.000 ha). A Balaton a „Natura 2000” európai ökológiai hálózat része. A védelmi státuszt a tóban élő nagyszámú jegyzett halfajoknak, valamint az olyan értékes megvédendő fajoknak köszönhetően kapta meg, mint például a mocsári teknős, a vidra és a fehér farkú rétisas.

A Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökséget 2000-ben alapították.

A szervezet fő feladata többek között a tervezés, projekttervek kidolgozása, támogatások elosztása, tanácsadás és a régió szereplőivel történő együttműködés. A térség fő fejlesztési célja az életminőség javítása a természeti értékek megővásával összhangban, valamint a Balaton Régió versenyképességének növelése a fenntartható fejlődés elvének megsértése nélkül. A BE-NATUR projekt keretében az Ügynökség a dagadólápok, átmeneti lápok és rétlápok, valamint a kis kárátonok védelmével foglalkozó Közös Nemzetközi Kezelési Tervek kidolgozásában és megvalósításában vesz részt.

In Austria **AREC Raumberg-Gumpenstein** works together with VIETU on the habitats (7230) Alkaline fens and (7210) Calcareous fens with *Cladium mariscus* and species of the *Caricion davallianae* as well as on the species *Liparis loeselii*. *Liparis l.* is in Austria a rare and highly endangered orchid species. The small-growing, light-demanding species flowers mainly in June. *Liparis* is a typical grassland orchid and occurs only on low-productive wet sites. It is a character species of *Caricion davallianae* alliance. Its most characteristic habitats are calcareous fens without grassland management and

unfertilized fen meadows with one cut every year in September or October. The soils, where *Liparis* can be found, are mainly nutrient-poor, base-rich, calcareous fen soils (*Histosol*) with a high ground water table. Usually, the calcium saturation in the peat is very high. *Liparis l.* does not tolerate an early and frequent mowing, grazing or trampling. Major causes of endangerment are drainage and eutrophication of the sites as well as cessation of grassland management in secondary habitats.

Az osztrák **Raumberg-Gumpenstein Mezőgazdasági Kutató és Oktatási Központ** a Bécsi Műszaki Egyetemmel együttműködve élőhelyek közül a mészkedvelő üde láp- és sásrétekkel (7230) és meszes lápokkal (7210), míg fajok közül a télisással, illetve a hagymaburokkal (*Liparis loeselii*) foglalkozik. Ausztriában a hagymaburok ritka és nagyon veszélyeztetett orchidea faj. Az alacsonyra növvő, fényigényes növény főleg júniusban virágzik. A hagymaburok tipikusan gyepen élő orchidea, és kizárólag alacsony gyephozamú vizes élőhelyeken található meg, a láprétek karakterfaja.

A legjellemzőbb élőhelyei a gyepkezeléstől mentes meszes lápok és a nem műtrágyázott mocsárrétek, amit évente egyszer kaszálnak le szeptemberben vagy októberben. A hagymaburok főleg tápanyagszegény, lugos, meszes, magas talajvízszinttel rendelkező láptalajon (*Histosol*) található meg. Általában a kalcium-telítettség a tőzegben nagyon magas. A hagymaburok nem tolerálja a korai és gyakori kaszálást, legelést és taposást. Veszélyeztetettségének fő okai többek között a terület lecsapolása és eutrofizációja, valamint a másodlagos élőhely gyep kezelésének megszűnése.

The **Centre of Public Finance and Infrastructure Policy** focuses on protected area management, socio-economic impacts and ecosystem services valuation.

VIETU coordinates work package 3, i.e. a gap analysis, joint action plans and guidelines.

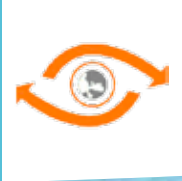
E.C.O Institute of Ecology supports VIETU, providing consultancy, research and planning for protected areas. Action plans will be developed for the Calcareous fens with *Cladium mariscus* and Alkaline fens of the *Caricion davallianae* habitats. Alkaline fens can be found from the lowlands up to the alpine region. Unlike raised bogs, the water is affected by alkaline geological substrates such as limestone, dolomite or substrate-based gravel.

These habitats can survive without trees or shrubs due to the high groundwater levels or alpine altitude. Traditionally trees and shrubs were also damaged by land use, but as this has stopped due to economic inefficiency, these habitats have become more common, resulting in the development of wet woodland – so the plans are aimed at maintaining these habitats in a favourable condition.

A Pénzügyi és Infrastrukturális Politika Tanszék a védett területek kezelésével, valamint a társadalmi-gazdasági hatások és az ökoszisztéma nyújtotta szolgáltatások értékelésével foglalkozik. Az egyetem koordinálja a program 3. munkafázisát, ami a hiányterületek kimutatásával, a Közös Nemzetközi Kezelési Tervek és útmutatók kidolgozásával foglalkozik. Az **E.C.O Ökológiai Intézet** a védett területekkel kapcsolatos tanácsadásban, kutatásban és tervezésben segíti az egyetemet. A Közös Nemzetközi Kezelési Tervek két élőhelyre vonatkozóan kerülnek majd kidolgozásra, névszerint a meszes lápokra téli sással, valamint a láprétek mészkedvelő üde láp- és sásrétegeire.

A mészkedvelő üde láp- és sásrétek a síkságoktól az alpesi régióig megtalálhatóak. A dagadólápoktól eltérően a vízre hatással van a talaj alapkőzete, mint például a mészkő, a dolomit vagy a sóder. A magas talajvízszint, illetve az alpesi magasságnak köszönhetően ezek az élőhelyek fák vagy bokrok nélkül is fenn tudnak maradni. Korábban a fákat és bokrokat hasznosították, de gazdasági megfontolások miatt felhagytak ezzel, aminek eredményeként ezek az élőhelytípusok elterjedtebbé váltak, és az üde erdők teret nyertek. Így a növények az élőhely kedvező állapotban tartásáért felelnek.

The extensive coastal wetlands of the **Amvrakikos National Park** present a mosaic of habitats (ecological niches), each hosting unique diverse flora and fauna. Pygmy Cormorant is one of the 6 priority bird species (09/147/EC) found on Amvrakikos wetlands. Recent data indicate a gradual increase in the number of Pygmy Cormorants on wetlands bordering the Amvrakikos Gulf following a dramatic decline in the presence of the species. Some of these birds overwinter there. The most suitable habitat is Louros river flood plain, combined with the adjacent Swamp of Rodia River, the remnant patches of the riparian forest and the lagoons of Rodia and Tsopei.

The greatest threats to Pygmy Cormorants in Greece are the destruction of the riparian woods where the birds nest and roost, and the abstraction and degradation of natural water flow, which destroys freshwater wetlands. A remarkable decline in riparian woods and shallow freshwater marshes has been observed in Amvrakikos during the last thirty years. Since the Amvrakikos is one of the southernmost areas where Pygmy Cormorants regularly overwinter in the Balkans, it is important to monitor their status in that region. Protection and restoration of freshwater wetland habitats and riparian woods are imperative for both the species and the site.

Az **Amvrakikos Nemzeti Park** kiterjedt parti vizes élőhelyein mozaikosan elhelyezkedő élőhelyek (ökológiai nichek) mindegyike egyedülálló, változatos növény- és állatvilágnak ad otthont. A kis kárókatona egyike az Amvrakikos vizes élőhelyen található hat kiemelten fontos madárfajnak (09/147/EC). A legfrissebb adatok a kis kárókatona fokozatos növekedését mutatják a faj nagyarányú pusztulását követően az Amvrakikos-öblöt határoló vizes élőhelyeken. A madarak közül néhány itt telel át. A legmegfelelőbb élőhely a Louros-folyó ártere, valamint a szomszédos Rodia-folyó ingoványos területei, a folyó melletti erdőfoltok, valamint a Rodia és a Tsopei folyók lagúnái.

Görögországban a kis kárókatonát leginkább a fészkelő és pihenőhelyként szolgáló partmenti fák pusztulása veszélyezteti, továbbá a természetes vízátfolyás csökkenése, amely az édesvízi lápokot pusztítja. Amvrakikosban a partmenti fák és a sekély édesvízi lápok jelentős pusztulását az elmúlt harminc évben figyelték meg. Mivel Amvrakikos a Balkán-félsziget legdélibb területe, ahol a kis kárókatona rendszeresen áttelel, fontos az állományuk figyelemmel kísérése a térségben. Az édesvízi élőhelyek, valamint a partmenti erdők védelme és helyreállítása elengedhetetlen mind a fajok, mind pedig a Natura 2000 élőhely szempontjából.

The City of Cacak situated in central Serbia, in the Moravicki district, covers an area of 636 km². The Ovcar-Kablar gorge is situated 8 km west of Cacak, and has been protected as an exceptional natural site classified as category 1 by the RS Government Regulation. The gorge touches its maximum depth at 710 m. The key feature of this site lies in the remarkable massifs of Ovcar and Kablar through which the river Zapadna Morava cut its way creating unique meanders, a geomorphological phenomenon known as "stuck meanders."

Other characteristics include the diversity of flora and fauna, and the presence of geothermal springs. Eleven medieval monasteries can be found concealed by rocky formations in the shade of woods, on river banks and on small plateaus. Taking this landscape into account, in the framework of project BE-NATUR the **Municipality of Cacak** is cooperating in defining Joint Transnational Action Plans for freshwater habitats and forests, and to protect the Pigmy Cormorant.

Cacak városa Közép-Szerbiában található a Moravicki térségben, területe 636 km². Az Ovcar-Kablar szurdok Cacaktól 8 kilométerre nyugatra helyezkedik el, melyet szerb kormányzati rendelet véd, mint kiemelten védett természeti területet. A szurdok legmélyebb pontja 710 m. A táj jellegzetessége az Ovcar és Kablar figyelemre méltó hegységében rejlik, melyben a Zapadna Morava folyó vág utat magának, ezzel egyedülálló geomorfológia jelenséget, úgynevezett „elakadt kanyarokat” hozva létre.

A terület másik jellegzetessége a változatos növény- és állatvilág, valamint a térségben található geotermikus források. A folyópartokon és a kis fennsíkokon a fák árnyékában tizenegy középkori monostor található a sziklás képződések által elrejtve. Figyelembe véve a táj természeti értékeit, a BE-NATUR projekt keretében **Cacak Város Önkormányzata** az édesvízi élőhelyek és erdők, valamint a kis kárókatona védelmével foglalkozó Közös Nemzetközi Kezelési Terv kidolgozásában működik közre.

A Projekt Partnerei

Nimfea – Environment and Nature
Conservation Association (vezető partner) (HU)
www.nimfea.hu

Strandja
Nature Park Directorate (BG)
www.strandja.bg

Timis County Council (RO)
www.ctimis.ro

Province of Ravenna (IT)
www.provincia.ra.it/Argomenti/Europa-e-relazioni-internazionali/Cooperazione-Territoriale-Europea/Programma-SEE-Sud-Est-Europa/BE-NATUR

Veneto Region Commissions' Coordination Project Unit (IT)
www.regione.veneto.it/Ambiente-e-Territorio/Territorio/Reti+Ecologiche+e+Biodiversità/

Consortium of Management of Torre Guaceto - Brindisi (IT)
www.riservatortreguaceto.it

DDNI - Danube Delta National Institute
for Research and Development (RO)
www.ddni.ro

LBDCA - Lake Balaton Development Coordination Agency (HU)
www.balatonregion.hu

AREC - Agricultural Research and Education
Centre Raumberg-Gumpenstein (AT)
www.raumberg-gumpenstein.at

VIETU Vienna University of Technology
Department of Public Finance and Infrastructure Policy (AT)
www.tuwien.ac.at

ETANAM - Development Agency
for South Epirus - Amvrakikos (GR)
www.etanam.gr

Municipality of Cacak (RS)
www.cacak.org.rs

A projekt társult kedvezményezettjei

University of Klagenfurt – Department of Economics (AT)
www.mpa.uni-klu.ac.at

DDBRA
Danube Delta Biosphere Reserve Authority (RO)
www.ddbra.ro

Védd a
sokféleséget!

Élvezd a
természetet!

Hosszú távú
megőrzés!